

POSTANOWIENIE

Dnia 12 marca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie **Ł. M.**

oskarżonego z art. 244 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 12 marca 2020 r.

skargi obrońcy oskarżonego

na wyrok Sądu Okręgowego w G. z dnia 21 listopada 2019 r., V Ka (...)

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w S. z dnia 15 maja 2019 r., II K (...) i

przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania

na podstawie art. 531 § 1 w zw. z art. 530 § 2 *in fine* i art. 539a § 3 oraz art. 539f k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

pozostawić skargę bez rozpoznania, obciążając oskarżonego uiszczoną opłatą od skargi.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w S., wyrokiem z dnia 15 maja 2019 r., II K (...), uniewinnił oskarżonego Ł. M. od zarzutu popełnienia przestępstwa określonego w art. 244 k.k., które polegać miało na tym, że w dniu 7 maja 2017 r. w S. nie stosował się do orzeczonego przez Sąd Rejonowy w S. postanowieniem z dnia 9 stycznia 2017 r. w sprawie Ko (...) zakazu kontaktowania się z A. S. i W. M. oraz R. D. M. w jakiegokolwiek formie oraz zakazu zbliżania się do A. S. i W. M. oraz R i D. M na odległość mniejszą niż 50 metrów bez ich zgody za wyjątkiem sytuacji związanych

z przekazywaniem pod opiekę dzieci w terminach i miejscu ustalonym przez strony albo wskazanych przez Sąd.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł na niekorzyść oskarżonego prokurator, zaskarżając wyrok w całości. We wniesionym środku odwoławczym podniósł zarzut naruszenia prawa materialnego – art. 244 k.k. poprzez jego błędną wykładnię.

Sąd Okręgowy w G. po rozpoznaniu apelacji, wyrokiem z dnia 21 listopada 2019 r., V Ka (...), uchylił wyrok Sądu pierwszej instancji i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu tego wyroku wskazano, przyznając rację apelującemu, że wykładnia art. 244 k.k., której dokonał Sąd pierwszej instancji jest błędna. Sąd odwoławczy, dokonując wykładni wskazanego przepisu, stwierdził, że zakresem kryminalizacji objęte jest nie tylko uchylanie się od wykonywania określonych w tym przepisie zakazów, orzeczonych jako środki karne, ale także zakazów orzeczonych w postaci warunków probacyjnych wskazanych w art. 72 § 1 k.k.

Skargę na powyższy wyrok kasatoryjny wniósł obrońca oskarżonego, zaskarżając go w całości na korzyść oskarżonego i zarzucając obrazę art. 437 k.p.k. (bez wskazania, o który paragraf tego artykułu chodzi) „przez wydanie wyroku uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w S. z dnia 15 maja 2019 roku sygnatura akt II K (...) w sprawie Ł. M., a tymczasem powinien wydać wyrok utrzymujący w mocy”. W *petitum* skargi nie wskazano, poza powyżej przytoczonym *in extenso* stwierdzeniem, na czym miało polegać uchybienie Sądu odwoławczego, wbrew wynikającemu z art. 526 § 1 w zw. z art. 539f k.p.k. obowiązkowi wskazania konkretnego naruszenia, jakie zarzuca się we wniesionym środku zaskarżenia. Wadliwość ta nie stanowiła w okolicznościach tej sprawy takiego uchybienia, które nadawałoby mu rangę braku formalnego, którego nieusunięcie powodowałoby niemożność nadania skardze biegu, albowiem – uwzględniając przy tym treść art. 118 k.p.k. – z uzasadnienia skargi wprost wynika, że obrońca oskarżonego uchybienia Sądu odwoławczego upatruje w naruszeniu art. 244 k.k. poprzez jego błędną wykładnię (zbyt szeroką zdaniem skarżącego), a naruszenie art. 437 k.p.k. ma stanowić tylko, jak należy wnosić, następstwo naruszenia prawa materialnego.

We wniesionej skardze zawarto wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania.

Zastępca Prokuratora Rejonowego w S. , pismem z dnia 30 stycznia 2020 r., złożył odpowiedź na skargę, w której wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej. W uzasadnieniu odpowiedzi prokurator odniósł się merytorycznie do kwestii wykładni art. 244 k.k., odwołując się przy tym do doktryny prawa karnego i orzecznictwa sądowego i wykazując, że interpretacja tego przepisu, dokonana przez Sąd odwoławczy jest prawidłowa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesionej skargi, z uwagi na podstawę, na jakiej została oparta, nie można było merytorycznierzpoznać, a należało ją pozostawić bez rozpoznania, stosownie do art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. *in fine*, stosowanych odpowiednio w postępowaniu skargowym na podstawie art. 539f k.p.k. i art. 539a § 3 k.p.k.

Jak już wspomniano w części historycznej niniejszego uzasadnienia, w *petitum skargi* obrońca nie wskazał, na czym miało polegać zarzucane naruszenie art. 437 k.p.k. (jak należy wnosić, chodziło o § 2 tego artykułu, gdyż to norma w nim zawarta reguluje kwestię wydawania orzeczeń kasatoryjnych w postępowaniu odwoławczym w sprawach karnych). Ta część skargi nie może więc determinować tego, na jakiej podstawie została ona oparta. Ustalenie takie możliwe jest do poczynienia w związku z treścią uzasadnienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia, w którym to skarżący wyłączną uwagę skupia na wykazywaniu wadliwości dokonanej przez sąd odwoławczy wykładni art. 244 k.k. Ewentualne naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. (do którego w ogóle nie nawiązano w pisemnych motywach skargi, nie podejmując nawet próby wykazywania tego, że miał zostać naruszony), wiązać się miało, jak należy sądzić, z tym, że w wyniku dokonania błędnej interpretacji art. 244 k.k. niezasadnie zastosowano art. 437 § 2 k.p.k., uchylając wyrok Sądu pierwszej instancji i przekazując sprawę do ponownego rozpoznania.

Wobec powyższego wskazać należy, że stosownie do treści art. 539a § 3 k.p.k., skarga na wyrok sądu odwoławczego może zostać wniesiona z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Oparcie skargi na innych podstawach powoduje, że taki środek zaskarżenia jest

niedopuszczalny i prezes sądu odwoławczego (przewodniczący wydziału, upoważniony sędzia – art. 93 § 2 k.p.k.) jest zobowiązany odmówić jego przyjęcia, a w razie jego niezasadnego przyjęcia – Sąd Najwyższy środek taki musi pozostawić bez rozpoznania (art. 530 § 2 *in fine*, art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 539a § 3 i art. 539 f k.p.k.).

Przy tym badanie czy skarga oparta jest na dopuszczalnych podstawach nie może sprowadzać jedynie do zweryfikowania tego, czy strona w sposób formalny (nominalny) wskazała na określone naruszenie prawa, a musi ono polegać – także w świetle art. 118 § 1 i 2 k.p.k. – na analizie treści zarzutu, często wspartej odwołaniem się do uzasadnienia środka zaskarżenia, która ma przesądzić o tym, czy środek ten jest dopuszczalny. Stanowisko takie od lat jest już wyrażane na gruncie postępowania okołokasacyjnego, a od czasu wprowadzenia instytucji skargi na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego pogląd ten także pozostaje aktualny w postępowaniu okołoskargowym (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24 stycznia 2018 r., II KS 1/18, OSNKW 2018, z. 5, poz. 38; z dnia 25 września 2018 r., V KS 19/18, OSNK 2018, z. 12, poz. 81). Ostatnio do tej problematyki nawiązano w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 1/19, w uzasadnieniu której wprost wskazano, że *„w wypadku oparcia skargi na innych podstawach niż wskazane w art. 539a § 3 k.p.k., a także wówczas, gdy tylko formalnie taką podstawę powołano, choć w rzeczywistości wyrok kasatoryjny jest podważany z innych powodów niż wyszczególnione w tym przepisie, prezes właściwego sądu ad quem powinien odmówić przyjęcia skargi, a jeśli tak się nie stało, Sąd Najwyższy zobligowany jest taką wadliwie przyjętą skargę pozostawić bez rozpoznania (art. 530 § 2 in fine k.p.k. i art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k.)”*.

W niniejszej sprawie samo powołanie w *peititum* skargi jako naruszonego art. 437 k.p.k. nie może nie tylko przesądzać o jej dopuszczalności, ale nawet nie wskazuje na taką możliwość, skoro takiego naruszenia nie da się wyczytać z treści samego zarzutu, a lektura uzasadnienia nie pozostawia jakichkolwiek, nawet najmniejszych wątpliwości, że skarżący upatruje uchybienia Sądu Okręgowego nie w naruszeniu art. 437 k.p.k., a w naruszeniu prawa materialnego (błędnej wykładni art. 244 k.k.). Podnoszenie tego rodzaju zarzutu w skardze jest natomiast

niedopuszczalne, gdyż ich rozpoznanie przez Sąd Najwyższy czyniłoby z postępowania skargowego kolejne postępowanie instancyjne (merytoryczne), a postępowanie to jest jedynie postępowaniem wpadkowym, w ramach którego Sąd Najwyższy co do zasady przesądza jedynie o tym, na którym etapie postępowania sprawa karna ma być rozpoznawana, a nie – jak ma zostać zakończona.

Wobec powyższego należało orzec, jak w części wstępnej. Obciążenie uiszczoną opłatą wynika z treści art. 527 § 2 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k. Wobec faktu, że jest to postępowanie wpadkowe a postępowanie karne dalej toczy się, brak jest podstaw do rozstrzygania o innych kosztach postępowania (por. postanowienie SN z dnia 30 stycznia 2019 r., V KS 28/18).